

Розділ 1

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО

М. А. Баламуш

к.ю.н., доц.

ТЕНДЕНЦІЇ В НАУЦІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СЛУЖБИ ЯК ВИДУ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ

Проблематика адміністративно-правового статусу службовців, які займають політичні посади в органах виконавчої влади, все частіше розглядається з визначенням певних особливостей. Це обумовлено відокремленням політичної служби від інших видів публічної служби, зважаючи на характерні розбіжності щодо вступу та проходження служби, а також участі в політичних процесах країни, на відміну від, наприклад, службовців адміністративних посад публічної служби. Що ж стосується змін у формулюванні визначення та класифікації публічної служби в науці адміністративного права, то ситуація ускладнена відсутністю чіткого нормативного закріплення даного питання. Все це призводить до безлічі неаргументованих та нічим юридично не підтверджених теорій та підходів стосовно визначення публічної служби та її поділу на види.

Аналізуючи визначення публічної служби, що надає Кодекс адміністративного судочинства України (далі – КАС України), зрозуміло, що таке формулювання публічної служби не може в повній мірі задовольнити потребу на роз'яснення прогалин чинного законодавства щодо класифікації публічної служби. Навпаки, це визначення породжує питання, по-перше, стосовно вичерпності запропонованого переліку посад, по-друге, стосовно доречності політичних посад на державі і муніципальні посади [1, ст. 3].

До того ж, адміністративно-правовий статус політичних службовців не закріплюється на законодавчому рівні (про посади політичної служби лише іноді згадується в національному законодавстві). Це, в свою чергу, призводить до фактичної невизначеності орієнтирів розвитку політичної служби в Україні та до суперечностей в дослідженнях окремих аспектів проходження політичної служби в органах виконавчої влади. Виникає потреба прийняття нормативно-правового акту, який би закріплював не тільки визначення, принципи і класифікацію публічної служби, а й особливості проходження служби на політичних посадах.

КАС України виділяє серед інших посад публічної служби таку, як діяльність на державних політичних посадах. Це дає підставу стверджувати, що в Україні існує політична служба як вид публічної служби. Втім, цей факт ніяк не уточнює наявності низки важливих особливостей, що відрізняють політичні посади в органах виконавчої влади від інших посад публічної служби. Зокрема, до особливостей політичної служби можна віднести наступні: 1) конституційно-правовий порядок вступу до політичної служби та її проходження (конституційно-правовий статус службовців, що посідають політичні посади); 2) повноваження, які закріплюються за політичними посадами в органах виконавчої влади, адже вони потребують наявності відповідних адміністративно-правових форм і механізмів їх реалізації (адміністративно-правовий статус службовців, що посідають політичні посади); 3) відсутність можливості притягнення до дисциплінарної відповідальності, щодо службовців, що обіймають політичні посади, а тому до структури їх адміністративно-правового статусу не входить юридична відповідальність.

Частина третя ст. 6 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» зазначає, що члени Кабінету Міністрів України є службовцями, які займають політичні посади [2, ст. 6]. Виходячи з цього, потрібно звернути увагу на важливу особливість політичної служби в органах виконавчої влади, що також відокремлює її від інших видів публічної служби, як політична неупередженість. Адже аналізуючи чинне законодавство, посади членів Кабінету Міністрів України, посади першого заступника міністра та заступників міністра, що відносять до політичних посад публічної служби, не відповідають вимогам щодо принципу політичної

неупередженості на відміну від адміністративних посад публічної служби. Крім того, підтверджує нашу думку, стосовно виділення цих посад як політичних, Закон України «Про державну службу». Саме в ньому зазначено, що керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники призначаються на посаду та звільняються з посади Кабінетом Міністрів України у порядку, передбаченому Конституцією України та законами України «Про Кабінет Міністрів України» та «Про центральні органи виконавчої влади», а не Законом України «Про державну службу» [3, ст. 91].

Аналізуючи вище сказане, можна зазначити, що про існування політичних посад в органах виконавчої влади згадується в низці нормативно-правових актів, втім, сьогодні в національному законодавстві відсутній чіткий перелік посад органів виконавчої влади, які у зв'язку з певними характерними особливостями можуть до них відноситись. Крім того, не вирішеним в національному законодавстві залишається питання про правову природу деяких посад, які, згідно Закону України «Про державну службу», було виключено з переліку адміністративних посад, але не було офіційно визнано політичними посадами (наприклад, посада Генерального прокурора України) [4].

Список використаної літератури

1. Кодекс адміністративного судочинства України. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36, № 37. Ст. 446.
2. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. Відомості Верховної Ради. 2014. № 13. Ст. 222.
3. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17?find=1&text=політичн#w1_1
4. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19?find=1&text=політична#w1_1
5. Баламуш М.А., Добровольська Н.В. Проблематика визначення адміністративно-правового статусу службовців, що займають політичні посади в органах виконавчої влади. *Правова держава*. 2021. № 43. С. 22–44.